

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ Γ' — 31 Δεκεμβρίου 1908. — ΤΕΥΧΟΣ Γ' και Δ'

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΠΑΝΘΙΣΜΑΤΑ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΛΑΕΡΤΙΟΥ

Υπό τὴν αὐτὴν ταύτην ἐπιγραφὴν ἐξέδωκα τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῷ τόμῳ τῷ περιλαμβάνοντι συμβολὰς διαφόρων λογίων τιμώντων τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν τοῦ ἐν Γενεύῃ καθηγητοῦ κ. Ἰουλίου Nicole ἐπὶ τῇ ἰωβιλαίᾳ αὐτοῦ πραγματείαν¹, ἣν ἀνατυπὸν ἐνταῦθα αὐτολεξεί, ἔχουσιν ὡδε·

« Ὁ κώδιξ 90 τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει μονῆς Διονυσίου, γεγραμμένος ἐπὶ περγαμηνῆς τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα, περιλαμβάνει ἀπανθίσματα ἐκ τῆς συγγραφῆς τοῦ Ἡροδότου, τῶν Βίων τοῦ Πλουτάρχου καὶ τοῦ Διογένους Λαερτίου². Καὶ περὶ μὲν τῶν Πλουταρχείων ἀπανθισμάτων ἐπραγματεύθη ἤδη τῷ 1888³, ἐπ' ἐσχάτων δὲ καὶ περὶ τῶν Ἡροδοτείων⁴. Ἐπειδὴ δὲ, καθ' ἃ

¹ *Mélanges Nicole. Recueil de mémoires de Philologie classique et d'Archéologie.* Ἐν Γενεύῃ. 1905 σ. 639 - 651.

² *Spyr. P. Lambros Catalogue of the greek manuscripts on Mount Athos.* Ἐν Κωνσταντινῶν. 1895 Τόμ. Α' σ. 328 κ.ί.

³ Πλουταρχεῖα ἀπανθίσματα ἐν Ἀγιορειτικῷ κώδικι τῆς μονῆς Διονυσίου (τὰ κατὰ τὴν τετρακονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἐν Ἀθήναις. 1888 σ. 315 κ. ἑ., καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχεϊ).

⁴ Ἡροδοτεῖα ἀπανθίσματα ἐν ἀγιορειτικῷ κώδικι τῆς μονῆς Διονυσίου ἐν Νίῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Β' (1905) σ. 1 κ. ἑ. καὶ σ. 157.

ἐπειράθην νάποδειξω τὸν λόγον ποιούμενος περὶ τῶν ἐκ τοῦ Πλουτάρχου ἀπανθισμάτων, ὃ κῶδῆξ τῆς μονῆς Διονυσίου εἶνε, καθ' ἃ ὑπολαμβάνω, ἀπόγραφον ἀρχαιοτέρου χειρογράφου ἀνερχομένου εἰς τὸν δεκάτον αἰῶνα, ἐν ᾧ εἶχον ἀπανθισθῆ ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Πλουτάρχος καὶ ὁ Διογένης Λαέρτιος ἐν ταῖς ἡμέραις Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, οὐκ ἀνάξιον λόγου κρίνω νά εἰπῶ ἐνταῦθά τινα ὀλίγα καὶ περὶ τῶν ἀπανθισμάτων τοῦ Διογένους, ἀναβάλλων εἰς ἄλλοτε τὸν μικρότερον περὶ αὐτῶν λόγον.

Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀπανθίσματα περιλαμβάνονται ἐν φ. 193^b-248^b τοῦ κώδικος, καὶ ἐπιγράφονται « Διογένους Λαερτίου ἐκ τοῦ τῶν φιλοσόφων βίου ». Ἀλλὰ μεταξὺ τούτων μόνα τὰ μέχρι τοῦ φ. 238^b εἶνε εἰλημμένα πράγματι ἐκ τοῦ Διογένους Λαερτίου, τὰ δὲ κατόπιν, καίπερ μὴ φέροντα ἰδίαν ἐπιγραφὴν καὶ ἐγκαταμιγμένα μετὰ τῶν τοῦ Διογένους ἐν τέλει αὐτῶν, εἶνε ἀπανθίσματα ἐξ ἄλλων συγγραφῶν, ἐκ τῶν Ἡθικῶν τοῦ Πλουτάρχου, τῆς Ποικίλης ἱστορίας τοῦ Αἰλιανοῦ καὶ ἄλλων. Καὶ ἄρχονται μὲν τὰλλότρια ταῦτα ὧδε: [Δ]ιονύσιος ὁ τύραννος καθαρωδοῦ εὐδοκιμοῦντος μισθὸν ἐπηγγείλατο· ὡς δὲ ἀπήτει, εἶπεν Ὡς σὺ ἐμὲ, οὕτω καὶ γὰρ φωνῆ σε εὐφρανα¹. Τελευτῶσι δὲ ὧδε· Εὐδαμίδας ἀκούσας φιλοσόφου διαλεχθέντος, διὰ μόνος ἀγαθὸς στρατηγὸς ὁ σοφὸς ἐστίν, Ὁ μὲν λόγος, ἔφη, θαυμασιὸς, ὁ δὲ λέγων οὐ περισεσάλπισται².

Τὰ δὲ ἀποσπάσματα τοῦ Διογένους Λαερτίου αὐτὰ ἄρχονται μὲν ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ Θαλοῦ, προχωροῦσι δὲ κατὰ τὴν παρά τῷ Διογένει τάξιν μόνον μέχρι τοῦ ἐνάτου βιβλίου ἐν τοῖς περὶ Ἀναξάρχου. Οὐδὲ λείπουσι μόνον οἱ λοιποὶ βίου τοῦ ἐνάτου βιβλίου καὶ πάντες οἱ τοῦ δεκάτου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐννέα πρώτων βιβλίων δὲν εἶνε ἀπηνθισμένοι πάντες οἱ βίοι, ἀλλὰ

¹ Πλουτάρχου Περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς Β' 1 (333 D), ἡ. α. . Ἰερὸ τοῦ ἀκούειν 7 (41 E).

² Πλουτάρχου Ἀποφθέγματα βασιλείων καὶ στρατηγῶν. Εὐδαμίδου (192 B).

λείπουντι πολλοὶ αὐτῶν. Οἱ δὲ βίοι, ὧν ἀπανθίσματα περιλαμβάνει ἡ κωδίκις, εἶνε οἱ ἑξῆς:

Βιβλίον Α΄. Θαλῆς, Σόλων, Χεῖλων, Πιπτακός, Βίας, Κλεόβουλος, Περίανδρος, Ἀνάχαρσις, Μύσων, οὗ τὰ πανθίσματα προσήρτηνται ἐν τέλει τῶν ἐκ τοῦ Ἀναχάρσιδος, Φερεκύδης.

Βιβλίον Β΄. Ἀναξίμανδρος, Ἀναξαγόρας, Σωκράτης, Ξενοφῶν ἐν ἐπιμέτρῳ τῶν τοῦ Σωκράτους, Ἀρίστιππος, Στίλπων.

Βιβλίον Γ΄. Πλάτων.

Βιβλίον Δ΄. Σπεύσιππος, Ξενοκράτης, Ἀρχεσίλαος, Βίων, Καρνεάδης.

Βιβλίον Ε΄. Ἀριστοτέλης, Θεόφραστος.

Βιβλίον ΣΤ΄. Ἀντισθένης, Διογένης, Μητροκλῆς, Ἰππαρχία, Μένιππος.

Βιβλίον Ζ΄. Ζήνων.

Βιβλίον Η΄. Πυθαγόρας, Ἐμπεδοκλῆς.

Βιβλίον Θ΄. Ἡράκλειτος, Δημόκριτος, Ἀνάξαρχος.

Κατὰ ταῦτα λείπουντι ἐκ τῶν ἀπανθισμάτων οἱ ἑξῆς βίοι:

Βιβλίον Α΄. Ἐπιμενίδης.

Βιβλίον Β΄. Ἀναξιμένης, Ἀρχέλαος, Αἰσχίνης, Φαίδων, Εὐκλείδης, Διόδωρος, Κρίτων, Σίμων, Γλαύκων, Σιμμίας, Κέβης, Μενέδημος.

Βιβλίον Δ΄. Πολέμων, Κράτης, Κράντωρ, Λακύδης, Κλειτόμαχος.

Βιβλίον Ε΄. Στράτων, Λύκων.

Βιβλίον ΣΤ΄. Μόνιμος, Ὀνησίκρατος, Κράτης, Μενέδημος.

Βιβλίον Ζ΄. Ἀρίστων, Ἡριλλος, Διονύσιος, Κλεάνθης, Σφαῖρος, Χρύσιππος.

Βιβλίον Η΄. Ἐπίχαρμος, Ἀρχύτας, Ἀλκμαίων, Ἰππασος, Φιλόλαος, Εὐδοξος.

Βιβλίον Θ΄. Ξενοφάνης, Παρμενίδης, Μέλισσος, Ζήνων, Λεύκιππος, Πρωταγόρας, Διογένης Ἀπολλωνιάτης, Πόρρων, Τίμων.

Βιβλίον Γ'. Πάντες οἱ βίοι.

Εὐθὺς δ' ἐξ ἀρχῆς παρατηρητέον, ὅτι ἐξαιρέτως βραχέα εἶνε τὰ πανθίσματα ἐκ τῶν ἄλλως μακρῶν, ἐνίων δὲ καὶ μακροτάτων παρὰ τῷ Διογένει βίων τοῦ Πλάτωνος, Ἡρακλείδου, Ζήνωνος, Πυθαγόρου, Ἡρακλείτου καὶ Δημοκρίτου.

Ἀκολουθεῖ δ' ὁ ἀπανθιστὴς ἐν ἐκάστῳ βίῳ τὸ πλεῖστον τὴν σειρὰν καθ' ἣν τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἀπανθιζόμενα εὐρίσκονται παρὰ τῷ Διογένει. Συνήθως δ' ἐπιτομεύει ὁ συλλογεὺς τὰ πανθιζόμενα, σπανίως δὲ μόνον παραθέτει αὐτὰ αὐτότατα ὡς ἔχουσι. Παρατίθενται δ' ἐν τῷ κώδικι τὰ ποσπάσματα ἐξ ἐκάστου βίου ἐξῆς, ἐνιαχοῦ μόνον χωριζόμενα εἰς νέας παραγράφους. Ἐκαστος δὲ βίος διακρίνεται ἀπὸ τοῦ προηγουμένου, γραφομένου ἐρυθροῦ τοῦ πρώτου κεφαλαίου γράμματος τῆς ἀρκτικῆς λέξεως, ἀλλ' ἄνευ ἰδίας ἐπιγραφῆς. Μόνον δὲ τὰ ἐκ τῶν βίων τοῦ Μύσωνος καὶ τοῦ Ξενοφῶντος ἀπανθίσματα οὐδαμῶς διαστέλλονται ἀπὸ τῶν προηγουμένων βίων, ἐκείνων μὲν ἐπομένων ἀμέσως καὶ ἄνευ διακρίσεως εἰς τὰ ἐκ τοῦ Ἀναχάρσιδος, τούτων δὲ εἰς τὰ ἐκ τοῦ βίου τοῦ Σωκράτους, καθ' ἃ ἐσημείωσα ἤδη ἀνωτέρω.

Ἐπὶ τούτοις δὲ παρέθηκα ὡς δείγματα τῆς ὅλης συλλογῆς τῶν ἀπανθισμάτων πρῶτον μὲν τὴν ἀρχὴν, περιλαμβάνουσαν τὰ ἐκ τῶν βίων τοῦ Θαλοῦ καὶ τοῦ Σόλωνος ἀποσπάσματα, παραθέσας ἀπέναντι τὸ ἀντίστοιχον κείμενον κατὰ τὴν παρ' ἐμοὶ τότε πρόχειρον στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Tauchnitz τοῦ 1884, εἶτα δὲ τὸ τέλος, περιλαμβάνον τὰ πανθίσματα τὰ εἰλημμένα ἐκ τῶν βίων Ἡρακλείτου, Δημοκρίτου καὶ Ἀναξάρχου. Προσέθηκα δ' ἐν τέλει τὰ ἐξῆς:

α Ἐκ τῶν παρατεθέντων ἀνωτέρω ἀπανθισμάτων γίνεται ὀηλος ὁ ὅλος αὐτῶν χαρακτήρ καὶ ὁ τρόπος τῆς μεταβολῆς. Πλάγιος λόγος τρέπεται πολλάκις εἰς εὐθὺν, οἱ συγγραφεῖς, εἰς οὓς ἀναφέρεται ὁ Διογένης, παραλείπονται συνήθως, λέξεις

ἀντικαθιστάνονται ὑπὸ συνωνύμων, ἄλλαι παραλείπονται, ἄλλοτε μεταβάλλεται ἡ θέσις αὐτῶν πρωθυστερώς, τὰ χωρία ἐπιτέμνονται. Ἐν τῷ συνόλω δὲ παρατηροῦμεν καὶ ἐν τοῖς ἀπανθίσμασι τοῦ Διογένης Λαερτίου ταῦτά παντοῖα εἶδη τῶν ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου κειμένου μεταβολῶν, περὶ ὧν ἐποιησάμεν λόγον πραγματευόμενος τὰ Ἡροδότεια ἀπανθίσματα¹. Ἄξια δὲ παρατηρήσεως εἶνε καὶ ἡ μικτὴ χρῆσις τοῦ εἰς καὶ ἐς ὑπὸ τοῦ ἀπανθιστοῦ.

Ἄρκοῦσι δὲ τὰ παρατεθέντ' ἀπανθίσματα, ὅπως ἐξ αὐτῶν καταδειχθῆ, ὅτι ἡ ὅλη συλλογὴ, εἰς ἧς τὴν ἔκδοσιν θέλω προβῆ ὅσον οὐπίω, εἶνε ἀξία προσοχῆς. Καὶ πρῶτον μὲν ἀξιον λόγου εἶνε, ὅτι ὁ ἀπανθιστὴς ἐγκατέμιξεν εἰς τὰ τοῦ Διογένης Λαερτίου χωρία τινὰ ἄλλοθεν εἰλημμένα. Τοιαῦτα εἶνε ἐν τοῖς ἀνωτέρω παρατεθείσιν ἀπανθίσμασι τὰ ἐν σ. 642, 11 καὶ 17 χωρία τοῦ Πλουτάρχου καὶ τοῦ Στοβαίου² καὶ τὸ ἐν σ. 644, 5³, οὗ ἀγνοῶ τό γε νῦν ἔχον τὴν προέλευσιν. Πολλῆς δὲ προσοχῆς ἀξίαι εἶνε νέαι τινὲς γραφαὶ, ἃς παρέχει ὁ κώδιξ τῶν ἀπανθισμάτων, πιθανώτατα μὴ προερχόμεναι ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀπανθιστοῦ, ἀλλ' ἀπορρέουσαι ἐξ ἀρχαιοτέρου ἀπογράφου διαφέροντος τῶν λοιπῶν κωδίκων τοῦ Διογένης. Τοιαῦτα εἶνε τὸ ὀρθῶς ἔχον λάθοι ἐν σ. 643, 24 ἀντὶ τοῦ λήθοι⁴, τὸ ἐν σ. 645, 2-3 διάξας⁵, ἄγον εἰς ἐπανόρθωσιν τοῦ ἐν ταῖς ἐκδόσεσι τοῦ Διογένης ὑπόπτου ἤξας⁶ καὶ τὸ ἐν σ. 649, 30 βεβλήσεται ἀντὶ τοῦ παρὰ τῷ Διογένηι βληθήσεται⁶. Συμπίπτει δὲ ἡ νέα

¹ Ἐν Νέῳ Ἑλληνομνημονίῳ Τόμ. Β' (1905) σ. 21 κ. ἑ.

² Noctuae ἢ σελίς τῶν Mélanges Nicole, πρὸς ἣν ἀντιστοιχεῖ ἡ ἐνταῦθα κατωτέρω σ. 268, 14 κ. ἑ. Ἀλλὰ ταῦτα γράφων εἶχον καρδίαι, ὅτι τὰ χωρία ταῦτα εὐρίσκοντο καὶ παρὰ τῷ Λαερτίῳ, τοῦθ' ὅπερ ἐπηνώρθωσα ἐν τῷ οἰκείῳ τόμῳ τῆς παρούσης ἐκδόσεως.

³ Ἰδὲ ἐνταῦθα κατωτέρω σ. 269, 29 κ. ἑ.

⁴ Ἰδὲ ἐνταῦθα κατωτέρω σ. 269, 14. Ὁ Cobet ἔχει ὀρθῶς λάθοι.

⁵ Ἰδὲ ἐνταῦθα κατωτέρω σ. 270, 27, ἐνθα ἔγραφα διάξας. Ἡ δὲ ὁ Cobet εἶχε γράφει ἤξας.

⁶ Ἰδὲ ἐνταῦθα κατωτέρω ἐν τοῖς ἀπανθίσμασι τοῦ Ἀναξάρχου ἐν τῷ δεκάτῳ κεφαλαίῳ τοῦ Θ' Βιβλίου. Ὁ Cobet ἔγραψεν ὀρθῶς βεβλήσεται.

αὕτη γραφή τοῦ ἀγιορειτικοῦ κώδικος πρὸς τὸ χωρίον, εἰλημ-
 μένον ἐκ τοῦ Ὁρέστου τοῦ Εὐριπίδου (στ. 271). Ἄρα τὸ ὀρ-
 θὸν *βεβλήσεται* ὑπῆρχεν ἤδη ἐν τῷ ἀρχετύπῳ τοῦ Διογένους
 καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀπέρρευσεν ἡ γραφή τοῦ Διονυσιακοῦ κώδικος,
 ἄλλως διαφθαρεῖσα ἐν τοῖς λοιποῖς κώδιξιν, ἢ τὴν λέξιν κακῶς
 ἔχουσαν καὶ ἐν τῷ ἀντιβλαίῳ αὐτοῦ διώρθωσεν αὐτὸς ὁ ἀπαν-
 θιστὴς ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Εὐριπίδου; Εἴπερ τινὲς
 δὲ καὶ ἄλλαι ἀξίαι λόγου εἶνε αἱ διαφοραὶ ἐν δυσὶ τῶν ἀποσπα-
 σμάτων τοῦ Σόλωνος. Καὶ ἐν μὲν τῷ στίχῳ 4 ἐν σ. 645, 25
 ἀξιόλογος εἶνε ἡ γραφή *χεῖται* ἀντὶ τοῦ παρὰ τῷ Διογένει φέ-
 ρεται¹, ὅπερ ὁ Bergk διώρθωσεν εἰς *πέλειται*. Ἐν δὲ σ. 647, 7
 καὶ 8 ἔχομεν τὰς γραφὰς *φαιδρῶς προσενέπης* (προσεννέπης)
 ἀντὶ τῆς ἄλλως φερομένης *φαιδρῶ σε προσενέπη* (προσεννέπη)
 καὶ *γλῶττα δέ τοι ἀντὶ τῶν γλῶσσα δέ οἱ²*»

Ἡ δημοσίευσίς μου ἐκείνη ἕνεκα τοῦ ἐξαιρέτου ἀληθῶς τῶν
 γραφῶν τοῦ ἀγιορειτικοῦ κώδικος ἐν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ παρασχε-
 λείσει δείγμασιν εἰλκυσεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν περὶ
 τὴν ἀρχαίαν φιλολογίαν διατριβόντων, ὥστε πολλαὶ μοι ἔγειναν
 προτροπαὶ νὰ προβῶ ὡς τάχιστα εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς ὅλης συλ-
 λογῆς τῶν ἀπανθισμάτων τοῦ συγγραφέως ἐκείνου τῶν ἐν τῷ
 ἀγιορειτικῷ κώδικι περιεχομένων. Ἰδίᾳ δὲ με παρεκέλευσεν ὁ
 εἰδικῶς περὶ τὸν Λαέρτιον ἀσχολούμενος φίλος ἐν τῷ Πανεπι-
 στημίῳ Λειψίας καθηγητὴς κ. Edgar Martini, ὅστις καὶ μοι
 ὑπέδειξε τὸν ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων κώδικα
 τοῦ Supplement Grec ὑπ' ἀρ. 134, ὃν ἔκρινεν ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ
 ἐκδοθέντων μερῶν τῶν ἀγιορειτικῶν ἀπανθισμάτων ἀξίον ἀντι-
 βολῆς πρὸς τὸν κώδικα τῆς μονῆς Διονυσίου. Τοῦτο δὲ καὶ
 ἠδυνήθην πράγματι νὰ πράξω, εὐτυχήσας νὰ μελετήσω τὸν

¹ Ἴδε ἐνταῦθα κατωτέρω σ. 271, 24.

² Ἴδε κατωτέρω ἐνταῦθα σ. 273, 6-7.

κώδικα τοῦτον ἐν Παρισίοις ἀρχομένου τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ λήγοντος ἔτους.

Οἱ δύο κώδικες ἔχουσιν ὑπὸ ἐξωτερικὴν ἔποψιν ἐξαιρετικὴν ὅλως ὁμοιότητα πρὸς ἀλλήλους, ὄντες οὕτως εἰπεῖν ἀντίστοιχοι ἀλλήλων. Εἶνε ἀμφοτέροι γεγραμμένοι ἐπὶ περγαμηνῆς, καὶ ἔχουσι τὸ αὐτὸ σχῆμα καὶ μέγεθος¹. Τοιαύτη δ' ἐν συνόλῳ ἢ αἰσθησί, ἦν ἐνεποίησέ μοι ὁ Παρισιακὸς εὐθὺς ἐπὶ τῇ πρώτῃ αὐτοῦ θέα, ὡς εἰ ἐπανέβλεπον πρὸ ἐμοῦ αὐτὸν, αὐτότατον τὸν Διονυσιακόν, οὗ ζωηροτάτην εἶχον τηρήσει τὴν ἀνάμνησιν, ἅτε χειρισθεὶς αὐτὸν ἐπὶ πολὺ, τῷ τε 1880, ὅτε διὰ μακρῶν περιέγραψ' αὐτὸν², καὶ τῷ 1895, ὅτ' ἐξεγράφησαν τὰ πανθίσματα τοῦ Λαερτίου, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ κώδιξ οὗτος, καθ' ἃ καὶ ὁ Παρισιακός, ἔχει τι τὸ ἐξαιρετικῶς χαρακτηριστικὸν διὰ τὸ μικρὸν ἅμα τοῦ σχήματος καὶ τὴν ὅλως ἔκτακτον κομψότητα τῆς γραφῆς. Πλὴν δὲ τῆς ταυτότητος τῶν διαστάσεων μεγίστη εἶνε ἡ ὁμοιότης τῶν δύο κωδίκων ὡς πρὸς τὴν γραφήν. Δὲν εἶνε μόνον τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ἡ γραφή αὕτη, ἀρχαίζουσα μὲν πως, ἀλλ' οὐχ ἦττον προφανῶς ἐμποιοῦσα τὴν αἰσθησιν γραφῆς τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος³, οὐδὲ δύνανται νὰ κληθῶσιν οἱ δύο κώδικες ἀπλῶς ἔργα ἐξεληθόντα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου. Ἀλανθάστως δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἔγραψεν ἀμφοτέρους μία καὶ ἡ αὐτὴ χεὶρ. Περὶ τούτου θέλει πεισθῆ ὁ ἀναγνώστης, παραβάλλων πρὸς ἀλληλα τὰ ἐνταῦθα παρατιθέμενα πανομοιότυπα μιᾶς σελίδος ἑκατέρου τῶν κωδίκων⁴, εἰ καὶ ὁ Πί-

¹ Ἴδε τὰ περὶ τῶν διαστάσεων τῶν δύο κωδίκων ἐν τέλει τῆς παρούσης ἐκδόσεως.

² Ἴδε Κατάλογον τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων Τόμ. Α' σ. 328-333.

³ Λίαν ἐνδεικτικὴ τοῦ αἰῶνος, καθ' ὃν ἐγράφησαν ἀμφοτέροι οἱ κώδικες, εἶνε ἡ σύμπτωσης τοῦ καθορισμοῦ τοῦ χρόνου ἑκατέρου αὐτῶν ὡς γραφέντος τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα ὑπὸ μὲν τοῦ κ. Omont ὡς πρὸς τὸν Παρισιακόν (*Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque Nationale* Τόμ. Γ' σ. 220), ὑπ' ἐμοῦ δὲ ὡς πρὸς τὸν Διονυσιακόν (*Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων* Τόμ. Α' σ. 328), ὅλως ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων καὶ πρὶν ὅπωςδήποτε συσχετισθῶσιν οἱ δύο κώδικες πρὸς ἀλλήλους.

⁴ Ἴδε παρενθέτους πίνακας Γ' καὶ Ζ'.

ναξ Γ' ὁ ἀναπαριστάνων τὴν πρώτην σελίδα τῶν ἀπανθισμάτων τοῦ Διογένους Λαερτίου ἐν τῷ Διονυσιακῷ κώδικι δὲν εἶνε εἰλημμένος ἐκ φωτογραφίας, ὡς ὁ τοῦ Παρισιακοῦ, ἀλλ' ἐκ χειροῦ ἀντιγράφου ἐπὶ διαφανοῦς χάρτου, μὴ ἀνταποδίδοντος ἀκριβῶς τὴν εὐστάθειαν καὶ στρογγυλότητα τοῦ χειροθεσίου τοῦ βιβλιογράφου. Ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν ἀτέλειαν ταύτην ἡ παραβολὴ τῶν δύο Πινάκων δεικνύει πλήν τῆς καθ' ὅλου ὁμοιότητος τῆς εἰκόνας τῆς γραφῆς τῶν δύο κωδίκων τὰς ταυτότητας τῶν καθ' ἕκαστον γραμμάτων καὶ τῶν συμπλεγμάτων αὐτῶν. Χαρακτηριστικός ἰδίως εἶνε ὁ ὅμοιος σχηματισμὸς τῶν γραμμάτων α, δ, η, φ, ω. Ἐνδεικτικὴ δὲ εἶνε καὶ ἡ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς κώδιξι χρήσις δύο σχημάτων τῶν γραμμάτων βῆτα (β καὶ β, ἐνίοτε καὶ ι), γάμμα (γ καὶ Γ), θῆτα (θ καὶ Θ) ἰδίως ἐν συνδυασμῷ μετ' ἄλλων γραμμάτων, πῖ (π καὶ π), καὶ ταῦ (τ καὶ Τ). Χαρακτηριστικῶς ὁμοίως εἶνε ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς κώδιξι περὶ τὸ τέλος τοῦ στίχου ἀραιότερον ἢ πυκνότερον γράφονται τὰ γράμματα πρὸς πλήρωσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐκάστοτε παρισταμένην ἀνάγκην. Καθ' ὅμοιον τρόπον συνδέονται συγγρότατά τινα τῶν γραμμάτων ἐν παραδόξῳ πως σχήματι, οἷον τὸ τ καὶ ρ¹, τὸ α καὶ ρ², τὸ γ καὶ ε ἢ τὸ ἄντιον καὶ τὸ γ καὶ α ἢ τὸ ἄντιον. Ὅμοιότατος εἶνε ὁ συνδυασμὸς τοῦ θ καὶ ὁμοιότατος ὁ σχηματισμὸς τοῦ βραχυγραφικῶς γεγραμμένου καί. Διὰ τὸ τέλος χαρακτηριστικὴ εἶνε ἡ πυκνὴ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς κώδιξι χρήσις τοῦ ὑπογεγραμμένου ἰῶτα καὶ ἐν λέξεσιν ἔνθα οὐδεμία αὐτοῦ χρεία, ὡς ἐν τῷ ἀθήνησιν καὶ ἐν ἀπαρεμύρατοις, οἶαι ἐπεγγελᾶν, ζῆν, σιωπᾶν, παροοᾶν, τελευτιᾶν, τιμᾶν, τρυφᾶν, ὑπεραγαπᾶν· ὁμοίως δὲ κοινὴ εἰς ἀμφοτέρους ἢ ποῦ καὶ ποῦ παρατηρουμένη παράλειψις τῶν ἐξ ἀνεπιστάσις. Πλήν τούτων δὲ πάντων ἐπανευρίσκωμεν

¹ Ἡδὲ τὴν λέξιν κρέχει ἐν τῷ τέλει τοῦ προτελευταίου στίχου τοῦ Πίνακος Γ' πρὸς τὸ παρὸς τοῦ ἑξῆς στίχου τοῦ Πίνακος Ζ'.

² Ἡδὲ τὸ παρὰ ἐν τῷ ἐξῆς στίχου τοῦ Πίνακος Γ' πρὸς τὸ καθαρωδοῦ ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ τοῦ Πίνακος Ζ'.

ΔΙΟΓΕΝΕΣ ΛΑΕΡΤΙΟΝ ΚΤΥΘΩΡ ΦΙΛΟΣΟΦΩ Β΄.
 Θάλακσ δολή πρῶ το σδίσρο/δγία^{αι}
 ἰς ἡλίδακασ κέλει φεις ἰδοπασ προ
 ὄπειρ. ὧιοι δέ πρῶτο μαύ τορ φδ
 σιρ ἄπειρ ἄθῶρά τωσ ἰς τού του ἰ
 μίου με γέθωσ, τῶσε ληναί ορ ἔπδαλο
 σιροσὸν ἰς ἄκοσορ μῦσοσ ἀπεφ λῦαδ.
 ἀρχῶ δέ τωσ ἰδῶρ τωσ ἰδωρ ἰπε
 γίσαδ. καὶ τὸν κόσμον ἔμψχορ. ἰ
 δαμῶσορ πλῆρη. ἴστορ φασί καὶ
 τῶσ πωρ ἀμῖ δασ κέ με τρέσαι. πῆ
 τηρ ἰσῶ κέ τησ σκίασ ὅτι ἰμῖ ἰσο
 μαδ δεις ἴσιν. ἀρα γὰρ ζούσης
 δέ τησ μητροσ αὐ τομ γῆ μαί τῶσ
 αὐτοσ. ἰ δέ πωρ καιροσ εἰτα ἰσο
 πῶρ ἰβ ἰσῶ γκ εἰ μέρησ. ἰ πωρ οὐκ
 εἰτι καιροσ. ἀπο φθῆγμα τα
 δαῦ τοῦ ταῦ τὰ πρεσβύτατον
 τωσ ὀρ τωσ θσ. ἰ γῆ ἰσῶ γὰρ. καὶ ἰ
 σορ κόσμοσ. πῶικ μα γῶρ θῶ. μέγῃ
 σορ τόποσ. ἀ ἰδῶρ τὰ γῶρ χωρ ῶ.
 τῶ χῆ σορ μοῦσ δῖα πῶρ τοσ γῶρ ῶ ἰσῶ.
 ἰσορ ἰσῶ τῶ τομ ἀρῶ γκ κρ ἰσῶ γῶρ
 πῶρ ῶρ.

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ 90 (Φ.1979)

ΤΩΝ ΑΠΑΘΗΣΜΑΤΩΝ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

περιφέρην, παρακείσθαι γάρ μοι ἀποβα
 ρομήτι. ἔτι τοῦτο σφισὶ ἄρταε σφικωσῶν πλήξω
 τοῦδε ἵππου ἧ πού γάρ οἰοῦσθε. τὸ γὰρ αὐ
 φειμί μὲ ἀιδέσθαι. τί μοι μέλα.

Πιττακοῦ παρακλούμενος ἦ εἶ ἔπει
 δισατίσσαι. εἶπε πρὸς τὸν ἴον. ἄμβη
 δικαιότερα λέγοισ τὸν παῖρα. ἄξιον
 ἄκαταλίκεο. ἄλλὰ ἀκακαί τι μωρίαί.
 Φιλίππου μοθώμω πολλοῦ τῶ ἐπὶ θρά
 κη, σφικρῶθι τὸν δεξιοῦ ὀφθαλμον.
 βλάθει μεθεῖς ὑπὸ τῆρος σφικμοθωμάου.
 ἀστέρου ὀνομαζομένου. σφικράφα γάρ
 τι τῶ βλάθει τοιούτομ. ἀστὴρ φιλιππῶ
 οἰ θογάσι μοι πεμπει βλάου. ὁ δὲ φιλιππ
 ὄμνητράτε τῶ βλάει. ἀστὴρ φιλιππου
 ἐν λάβη κρεμίσεται.

Ἄλλος ἀνδρὸς παρακλούμενος ὑπὸ τῶ
 φίλων κτεῖ σφικρίθαι τοιῖ πολλοῖαι,
 ἡ βασιλικὸν ἐφί το κλητῆρ τῶν ῥικ.
 σφικξασ δὲ μετὰ τῆρος μεθρίσκου, ἰδω
 ρίσατο αὐτῶ τὸ ἀντῶ. τῶν δὲ φίλων
 λεπτῶν ὅτι πλῖον τοῦ δεορ τοῦ ἰδω
 οὐχόσομ αἰείρος ἀξιόσι λαφῶν δεῖ
 σκοπεῖν. ἀλλ' ὅσοι ἀράδομαί.
 Διομήσιος ὁ τῆρος κη φῶ δὲ ὀθίλα

ἐν ἀμφοτέροις τὸν ἄλλως συνήθη σονισμόν τοῦ τῆ, τοῦ μὴδὲ καὶ τῶν τοιούτων, τὴν ἔνωσιν τῶν λέξεων διατι, διαπαντός, καθάπερ, καθέκαστον, ὧν τὴν ἀναγραφὴν ἐν ταῖς ὑποσελίδιοις σημειώσῃσι τῆς κατωτέρω ἐκδόσεως ὑπέλαβον περιττήν.

Ἐκλειπούσης δὲ πάσης ἀμφιβολίας περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βιβλιογράφου γραφῆς ἀμφοτέρων τῶν κωδίκων, αἰσθητοτάτη εἶνε οὐχ ἥττο, ἢ περὶ τὰς γραφὰς ἀνομοιότης αὐτῶν. Καὶ θέλει μὲν γίνεαι αὕτη φανερὰ εἰς τὸν ἀναγνώστην ἐκ τῆς κατωτέρω ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν ἀπανθισμάτων ὑπὸ τὸ κείμενον παραθέσεως τῶν γραφῶν τῶν δύο κωδίκων, θέλουσι δὲ λεχθῆ μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν ἀπανθισμάτων ἐν τέλει τῆς παρούσης πραγματείας τὰ θέοντα περὶ τῆς ἐν τῇ παραδόσει τοῦ κειμένου τοῦ Λαερτίου καὶ πρὸς ἀλλήλους σχέσεως τῶν δύο κωδίκων.

Εὐθύς δ' ἐκ τῶν προτέρων ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ δύο κώδικες, καθίπερ καθ' ἑλοῦ συμπίπτοντες ὡς πρὸς τὴν ὕλην ἣν περιέχουσι, παρουσιάζουσι ἐν τούτοις καὶ ὡς πρὸς τοῦτό τινας ἀξίας λόγου διαφορὰς. Καὶ συμπίπτουσι μὲν οἱ κώδικες ὡς πρὸς τοῦτο, ὅτι περιλαμβάνουσι ἀμφοτέροι πρῶτον μὲν τὰ πανθίσματα ἐκ τοῦ Ἡροδότου, καταλαμβάνοντα ἐν μὲν τῷ Διονυσιακῷ κώδικι σελίδας 68 (φ. 1^α-34^β), ἐν δὲ τῷ Παρισιακῷ 64 (φ. 1^α-32^β), δεύτερον δὲ τὰ πανθίσματα ἐκ τοῦ Πλουτάρχου, καταλαμβάνοντα ἐν μὲν ἐκείνῳ σελίδας 324 (φ. 33^α-197^α), ἐν δὲ τούτῳ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν σελίδων (φ. 33^α-195^α), τρίτον δὲ τὰ πανθίσματα ἐκ τοῦ Διογένους Λαερτίου, ἐκτεινόμενα ἐν μὲν ἐκείνῳ εἰς σελίδας 102 (φ. 197^β-241^β), ἐν δὲ τούτῳ εἰς 151 (φ. 195^β-271^α). Ὁ δὲ μείζων ἀριθμὸς τῶν φύλλων τῶν ἀπανθισμάτων τοῦ Διογένους Λαερτίου ἐν τῷ Παρισιακῷ κώδικι παρὰ τὴν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀπανθίσμασι τοῦ Ἡροδότου καὶ τοῦ Πλουτάρχου σχεδὸν τελείαν ἀντιστοιχίαν τῶν δύο κωδίκων ἐμφαίνει τὴν ἑτέραν τῶν ἐν αὐτοῖς διαφορῶν, τὸ πληρέστερον δὴλα δὴ τῆς συλλογῆς τῶν εἰς τὸν Λαέρτιον προσγεγραφομένων ἀπανθισμάτων ἐν τῷ Παρισιακῷ κώδικι. Ἐτέρα

δὲ διαφορὰ εἶνε, ὅτι ὁ Παρισιακὸς μετὰ ταῦτα ἀπανθίσματα περιέχει καὶ ἕτερα, ἐπιγραφόμενα μὲν «Φιλοστράτου ἐκ τοῦ βίου τῶν σοφιστῶν», καταλαμβάνοντα δὲ τὰ φύλλα τοῦ κώδικος 271^ε-278^ε. Καὶ ἄρχονται μὲν ταῦτα ὧδε· *Γοργίας πρῶτος ἄρξαι σχεδίου λόγου δοκεῖ. Τελευτῶσι δὲ ὧδε· Λουκίου τούτου κάκεινο θαυμασιώτατον. Ἐσπούδαζεν ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος περὶ Σέξτον τὸν ἐκ Βοιωτίας φιλόσοφον ὃν ἰδὼν ἤρειτο ὁ Λούκιος· Ποῦ βαδίζεις καὶ ἐφ' ὃ τι; Καὶ ὁ Μάρκος πρὸς Σέξτον εἶπεν· Εἴμι μαθησόμενος ἢ οὐκ οἶδα· καλὸν γὰρ καὶ γηράσκοντι τὸ μανθάνειν. Καὶ ὁ Λούκιος, ἐξάρας τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν, Ὡ Ζεῦ ἔφη· ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς γηράσκων ἤδη δέλιον ἐξαπάμενος ἐς διδασκάλου φοιτᾷ ὥσπερ οἱ παῖδες· ὁ δ' ἐμὸς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος δύο καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἀπέθανεν.*

Ἀποθανούσης δὲ τῆς Ἡρώδου θυγατρὸς Ἑλληνίκης, ἔκειτο ἐπὶ τῷ δαπέδῳ παίων καὶ βοῶν Τί σοι, θύγατερ, καθαγίσω, τί σοι συνθάψω; Παρατηχῶν δ' ὁ Σέξτος, Μεγάλα, ἔφη, τῇ θυγατρὶ δώσεις, ἐγκρατῶς αὐτὴν πενθήσας.

Ἔχομεν λοιπὸν δύο κώδικας ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βιβλιογράφου πιθανώτατα γραφέντας, οἵτινες, συμπίπτοντες περὶ τε τᾶλλα καὶ περὶ τινὰς ἐκασταχοῦ γραφᾶς τῶν χωρίων ἐκάστων, ἔχουσι μὲν καὶ ἄλλας ἐν ταῖς γραφαῖς ἐκάσταις διαφορὰς, ἀλλὰ κυρίως διαφέρουσι κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ Παρισιακὸς εἶνε πληρέστερος τοῦ Διονυσιακοῦ ἐν τέλει τοῦ Λαερτίου καὶ ἔχει μετὰ ταῦτα τὰ ἐν τῷ Διονυσιακῷ λείποντ' ἀπανθίσματα ἐκ τοῦ Φιλοστράτου.

Ἀλλὰ καὶ ἡ φαινομένη διαφορὰ ἐν τοῖς ἀπανθίσμασι τοῦ Διογένοος Λαερτίου δὲν εἶνε πραγματικὴ. Ἦδη ἀνωτέρω παρατηρήθη, ἐν σ. 258, ὅτι καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ μετὰ τὰ ποσπᾶσματα τοῦ Διογένοος ἐπονται ἐν τέλει αὐτῶν ἀλλότρια τιν' ἀπανθίσματα ἐκ τῶν Ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου, τῆς Ποικίλης ἱστορίας τοῦ Αἰλιανοῦ καὶ ἄλλων συγγραφέων, ἀρχόμενα μὲν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ φ. 238^α τοῦ κώδικος ἐκείνου, διήκοντα δὲ

μέχρι τοῦ φ. 218⁵, ἐν ᾧ τελευτᾷ τὸ γεγραμμένον μέρος τοῦ κώδικος. Τὰ πρόσθετα δὲ ταῦτα ἄνευ ἰδίας ἐπιγραφῆς ἀπανθήματα μόνον μέχρι τινὸς φέρονται ἐν τῷ Παρισιακῷ οὐκ ἄνευ ἀξίων λόγου διαφορῶν, εἶτα δὲ ἀντικαθίστανται ὑπ' ἄλλων πολλῶν πλειόνων, ὁμοίως ἐκ τῶν Ἡθικῶν τοῦ Πλουτάρχου καὶ τοῦ Αἰλιανοῦ ὡς τὸ πλεῖστον εἰλημμένων, ἀλλὰ καὶ τινων σποράδων τοῦ Λαερτίου, περὶ ὧν θεωρῶ περιττὸν νὰ γράψω ἐνταῦθα, τὸ γε νῦν ἔχον περιοριζόμενος εἰς μόνα τὰ ἐκ τοῦ Λαερτίου συνεχῆ.

Ταῦτα προτάξας, προβαίνω νῦν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀπανθημάτων, ἐπιφυλασσόμενος νὰ ἐπιτάξω ἐν τέλει ἀναγκαίας τινὰς παρατηρήσεις, οἰονεὶ πορίσματα τῆς ἀντιβολῆς τῶν δύο κωδικῶν καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν στηριζομένης ἐκδόσεως ταύτης. Ἐν ταύτῃ ἀντιπαρέβηκα εἰς ἕκαστον ἀπάνθισμα τὸ παρὰ τῷ Διογένει Λαερτίῳ ἀντίστοιχον χωρίον κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Cobet παρὰ Διδότῳ (Ἐν Παρισίοις, 1878), ὑποσημειώσας τὰς ἐν τοῖς δύο κώδιξι, τῷ Διονυσιακῷ (Δ) καὶ τῷ Παρισιακῷ (Π) διαφοροὺς γραφὰς, συμπαραθεῖς δὲ ὑπὸ τὸ κείμενον ἔνθα παρίσταται ἀνάγκη καὶ τὰς διαφορὰς τῆς ἐκδόσεως (Ε) ὅπου μικρὸν μόνον αὕτη παραλλάσσει ἀπὸ τοῦ κειμένου τοῦ ἀπανθιστοῦ. Ὁμολογῶ δὲ, ὅτι μετὰ τὴν ἀντιβολὴν τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος θὰ ἐπεθύμουν μὲν νὰντιβάλω ἐκ νέου καὶ τὸ ἀπόγραφον τὸ ἐκ τοῦ κώδικος τῆς μονῆς Διονυσίου κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1905 χάριν ἐμοῦ γενόμενον κατὰ τὰς ἐμὰς ὁδηγίας ὑπὸ τοῦ συνοδεύσαντός με εἰς τὸν Ἄθω τότε μὲν φοιτητοῦ τῆς φιλολογίας, νῦν δὲ διδάκτορος καὶ σχολάρχου ἐν Ἀθήναις κ. Βασιλείου Καργαδούρη, καίπερ μετὰ τὴν ἀντιγραφὴν ἀντιβληθὲν ὑπ' ἐμοῦ πρὸς τὸν κώδικα. Ἄλλ' ἕνεκα τῆς δυσχερείας τοῦ ἐγχειρήματος ἀναγκάζομαι νὰρκεσθῶ εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην ἐργασίαν, καίπερ δεομένην ἴσως ἐνιαχοῦ ἀναθεωρήσεώς τινος περὶ τινὰ χάριν βεβαιώσεως ἀμφιβολιῶν τινων, αἵτινες

ἠδύναντο πιθανῶς νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς συγκρίσεως πρὸς τὸν κώδικα τῶν Παρισίων.

Διογένους Λαερτίου ἐκ τοῦ τῶν φιλοσόφων βίου.

Θαλῆς δοκεῖ πρῶτος ἀστρολο-
γῆσαι καὶ ἡλιακὰς ἐκλείψεις καὶ
τροπὰς προειπεῖν.

5 Ἔνιοι δὲ πρῶτον αὐτὸν φασιν
εἰπεῖν ἀθανάτους [τὰς ψυχὰς]*
καὶ τοῦ τοῦ ἡλίου μεγέθους τὸ
σεληναῖον ἑπτακοσιοστὸν καὶ εἴ-
κοστὸν μέρος ἀπεφῆνατο.

Ἄρχῃν δὲ τῶν πάντων ὕδωρ
ὑπεστήσατο καὶ τὸν κόσμον ἔμ-
ψυχον καὶ δαιμόνων πλήρη. Τοῦ-
τόν φασι καὶ τὰς πυραμίδας ἐκ-
15 μετρήσαι, παρατηρήσαντα ἐκ τῆς
σκιάς ὅτε ἡμῖν ἰσομεγέθεις εἰσίν.

Ἀναγκαζούσης δὲ τῆς μητρὸς
αὐτὸν γῆμαι, ἔλεγεν αὐτὸς Οὐ-
20 δέπω καιρός· εἶτα, ὡς παρήθη-
σεν, ἐγκειμένης, εἶπεν Οὐκέτι και-
ρός.

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῶν φιλοσόφων βίου Δ: βίου τῶν φιλοσόφων Π
1. Θαλῆς Δ: Θαλλῆς Π 1-2. δοκεῖ πρῶτος ἀστρολογῆσαι Δ: ἀστρο-
λογῆσαι πρῶτος δοκεῖ Π 6. εἰπεῖν ἀθανάτους Δ: ἀθανάτους εἴ-
πεῖν Π τὰς ψυχὰς Ε: λείπουσι ΔΠ 13-14. τοῦτόν φασι ἔγραφα:
τοῦτον φασί ΔΠ 20. ὡς ΗΔ: ἐπειδὴ Ε

* Καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἀλλαχοῦ πάντοτε ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν ἐξακολουθῶ ποιούμενος
χρῆσιν τῶν ὀρθογωνίων ἀγκυλῶν [] πρὸς δηλωσιν ἐμῶν προσθηκῶν. Ἀναγκάζομαι
δὲ νὰ ὑπομνήσω τοῦτο ἰδίᾳ ἐνταῦθα, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ παρανόησις ἐνεκὰ τῆς ἀντιθέτου
σημασίας τῶν τοιούτων ἀγκυλῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ στίλῃ, δηλουσῶν κατὰ τὴν παρά τῷ
Cobet χρῆσιν τῶ ἐξοβελιστέα.

1, 1, 23. δοκεῖ δὲ κατὰ τινὰς
πρῶτος ἀστρολογῆσαι καὶ ἡλια-
κὰς ἐκλείψεις καὶ τροπὰς προει-
πεῖν. . .

1, 1, 24. Ἔνιοι δὲ καὶ αὐτὸν
πρῶτον εἰπεῖν φασιν ἀθανάτους
τὰς ψυχὰς. . . καὶ πρῶτος τοῦ
τοῦ ἡλίου μεγέθους τὸ τοῦ σελη-
ναίου ἑπτακοσιοστὸν καὶ εἴκοστὸν
μέρος ἀπεφῆνατο κατὰ τινὰς.

1, 1, 27. Ἄρχῃν δὲ τῶν πάν-
των ὕδωρ ὑπεστήσατο καὶ τὸν κό-
σμον ἔμψυχον καὶ δαιμόνων πλή-
ρη. . . ὁ δὲ Ἰερώνυμος καὶ ἐκμε-
τρήσαι φησιν αὐτὸν τὰς πυραμί-
δας, ἐκ τῆς σκιάς παρατηρήσαντα
ὅτε ἡμῖν ἰσομεγέθεις εἰσίν.

1, 1, 26. καὶ λέγουσιν ὅτι τῆς
μητρὸς ἀναγκαζούσης αὐτὸν γῆ-
μαι, «[νὴ Δία]», ἔλεγεν, «οὐδέπω
καιρός»· εἶτα, ἐπειδὴ παρήθησεν
ἐγκειμένης, εἶπειν «οὐκέτι καιρός».

Ἄπορθέγματα δ' αὐτοῦ ταῦ-
τα· πρῶτον τῶν ὄντων θεός·
ἀγέννητον γάρ· κάλλιστον κόσμος·
ποίημα γάρ θεοῦ· μέγιστον τόπος·
ἅπαντα γάρ χωρεῖ· τάχιστον νοῦς·
διὰ παντός γάρ τρέχει· ἰσχυρότα-
τον ἀνάγκη· κρατεῖ γάρ πάντων·
σοφώτατον χρόνος· ἀνευρίσκει γάρ
πάντα· οὐδὲν ὁ θάνατος διαφέρει
τοῦ ζῆν· Σὺ οὖν, ἔφη τις, διὰ
τί οὐκ ἀποθνήσκεις; Ὅτι οὐδὲν,
ἔφη, διαφέρει.

Αὐτίς δ' ἐρωτηθεὶς ὑπ' ἄλλου,
εἰ λάθοι θεὸν ἄνθρωπος, Ἄλλ' οὐ-
δὲ διανοοῦμενος, ἔφη· Πρὸς δὲ
μοιχὸν ἐρόμενον, εἰ ὁμόσοι μὴ με-
μοιχευκέναι, Οὐ χεῖρον, ἔφη, μοι-
χειας ἐπιτορκία· Ἐρωτηθεὶς δὲ
τί δύσκολον, [ἔφη] Τὸ ἑαυτὸν
γινῶναι· τί δ' εὐκολον, Τὸ ἄλλω
ὑποθέσθαι· Τί ἥδιστον, Τὸ ἐπι-
τυγχάνειν· Τί θεῖον, Τὸ μῆτε
ἀρχὴν ἔχον μῆτε τελευτήν· τί
δύσκολον εἶη τεθαμμένος, Γέροντα
τύραννον.

Σόλων δ' ἔλεγεν· Οὓς ἂν ἐράνουσ
εἰσενέγκῃς τοῖς γονεῦσι, τοὺς αὐ-
τοὺς προσδέχου παρὰ τῶν τέκνων.

Οὗτος τὴν σεισάχθειαν εἰσηγή-

3. ἀγέννητον ΔΠ: ἀγέννητον Ε
10. τις ΠΕ: τίς Δ 14. δ' Π: δὲ Δ
ἀδικῶν Ε 17. ὁμόσοι Π: ὁμόσαι Δ: ὁμόσει Ε
καὶ ΔΠ 23. θεῖον ΔΠ: τὸ θεῖον Ε

1, 1, 35. φέρεται δὲ καὶ ἀπο-
ρθέγματα αὐτοῦ τάδε· πρῶτον
τῶν ὄντων θεός· ἀγέννητον
γάρ· κάλλιστον κόσμος· ποίημα
γάρ θεοῦ· μέγιστον τόπος· ἅπαντα
γάρ χωρεῖ· τάχιστον νοῦς· διὰ
παντός γάρ τρέχει· ἰσχυρότατον
ἀνάγκη· κρατεῖ γάρ πάντων· σο-
φώτατον χρόνος· ἀνευρίσκει γάρ
πάντα οὐδὲν ἔφη τὸν θάνατον
διαφέρει τοῦ ζῆν· αὐ οὖν, ἔφη
τις, «διὰ τί οὐκ ἀποθνήσκεις»;
«ὅτι,» ἔφη, «οὐδὲν διαφέρει.»

1, 1, 36. ἠρώτησέ τις αὐτὸν
εἰ λάθοι θεοῦ ἄνθρωπος ἀδικῶν·
«ἀλλ' οὐδὲ διανοοῦμενος,» ἔφη·
πρὸς τὸν μοιχὸν ἐρόμενον εἰ ὁμό-
σει μὴ μεμοιχευκέναι, «οὐ χεῖ-
ρον,» ἔφη, «μοιχειας ἐπιτορκία.»
ἐρωτηθεὶς τί δύσκολον, ἔφη, «τὸ
ἑαυτὸν γινῶναι·» τί δὲ εὐκολον,
«τὸ ἄλλω ὑποτίθεσθαι·» τί ἥδι-
στον, «τὸ ἐπιτυγχάνειν·» τί τὸ
θεῖον, «τὸ μῆτε ἀρχὴν ἔχον μῆτε
τελευτήν·» τί δύσκολον εἶη τε-
θαμμένος, ἔφη· «γέροντα τύραν-
νον·» . . .

1, 2, 45. Σόλων Ἐξηκιστίδου

7. πάντων ΔΕ: ἀπάντων Π
15. ἄνθρωπος ΔΠ: ἄνθρωπος
18. ἔφη Ε: λέ-
γει Ε 25. γέροντα ΔΠ: ἔφη γέροντα Ε

σατο Ἀθηναίους τὸ δ' ἦν λύτρωσις σωμάτων. Καὶ γὰρ ἐπὶ σώμασιν ἰδανείζοντο καὶ πολλοὶ δι' ἀπορίαν ἐθήτευον· καὶ τισιν ὀφειλουσιν ἑπτὰ τάλαντα τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ πρῶτος συνεχώρησε.

10 Τούτον Κροῖσος εἰς Σάρδεις ἤκοντα ἀσμένως εἰδέξατο.

Καὶ ποτε κοσμήσας ἐκυτὸν παντοδαπῶς καὶ καθίσας εἰς θρόνον ἤρτο Σόλων εἰ τι θέαμα κάλλιον τεθιάται· ὁ δὲ Ἀλεκτρούνας, εἶπε, φασιανούς καὶ ταῶς· φυσικῶ γὰρ ἄνθει κεκόσμηται». Ἐκείθεν δ' ἀπαλλαγείς εἰς Κιλικίαν πόλιν συνώκισεν, ἣν ἀπ' αὐτοῦ Σόλου ἐκάλεσε, καὶ ὀλίγους [τῶν] Ἀθηναίων ἐγκατώκισε· τῷ δὲ χρόνῳ τῆς πατρῆου φωνῆς ἀποξενωθέντες σολοικίζειν ἐλέγοντο.

25

Πεισίστρατον δὲ τὸν συγγενῆ αἰσθόμενος τυραννήσοντα, διάξας

Σαλαμίnius πρῶτον μὲν τὴν σεισάχθειαν εἰσηγήσατο Ἀθηναίους· τὸ δὲ ἦν λύτρωσις σωμάτων τε καὶ κτημάτων. καὶ γὰρ ἐπὶ σώμασιν ἰδανείζοντο καὶ πολλοὶ δι' ἀπορίαν ἐθήτευον. ἑπτὰ δὲ τάλαντων ὀφειλομένων αὐτῷ πατρῶων συνεχώρησε πρῶτος. . . .

I, 2,50. καὶ πρὸς Κροῖσον ἦλθεν.

I, 2,51. φασὶ δὲ τινες ὅτι κοσμήσας ἑαυτὸν ὁ Κροῖσος παντοδαπῶς καὶ καθίσας εἰς τὸν θρόνον ἤρτο αὐτὸν εἰ τι θέαμα κάλλιον τεθιάται· ὁ δὲ, ἀλεκτρούνας, εἶπε, καὶ φασιανούς καὶ ταῶς· φυσικῶ γὰρ ἄνθει κεκόσμηται καὶ μύριον κάλλιον». ἐκείθεν τε ἀπαλλαγείς ἐγένετο ἐν Κιλικίᾳ, καὶ πόλιν συνώκισεν ἣν ἀπ' αὐτοῦ Σόλου ἐκάλεσεν· ὀλίγους τέ τινες τῶν Ἀθηναίων ἐγκατώκισεν, οἱ τῷ χρόνῳ τὴν φωνὴν ἀποξενωθέντες σολοικίζειν ἐλέχθησαν.

I, 2,49. ὁ δ' οὐχ εἶλετο, ἀλλὰ καὶ Πεισίστρατον τὸν συγγενῆ,

1. δ' ΔΠ: δὲ E 2. σωμάτων ΔΠ: σωμάτων τε καὶ κτημάτων E
 4-5. δι' ἀπορίαν ἐθήτευον ΔΕ: ἐθήτευον δι' ἀπορίαν Π
 16. εἶπε φασιανούς καὶ ταῶς Π: εἶπε καὶ φασιανούς, καὶ ταῶς E:
 φησὶ καὶ ταῶς καὶ φασιανούς Δ 18. δ' Π: δὲ ΔΕ 19. συνώκισεν E:
 συνώκισε ΔΠ ἀπ' αὐτοῦ ΑΠ: ἀπ' αὐτοῦ E 20. ἐκάλεσε Δ:
 ἐκάλεσεν ΠΕ 21. τῶν E: λείπει ΔΠ 21-22. τῷ δὲ ΔΠ:
 οἱ τῷ E 22. τῆς πατρῆου φωνῆς ΔΠ: τὴν φωνὴν E 23. ἐλέγοντο ΔΠ:
 ἐλέχθησαν E 26. δὲ Δ: δ' Π: λείπει E τὸν συγγενῆ ΔΕ:
 λείπεται Π 27. τυραννήσοντα Δ: τυραννήσοντα· ἦν δ' ὁ πεισίστρατος αὐτῷ συγγενῆς Π διάξας Ἰγραψα: διάξας ΔΠ: ἄξας E

εἰς τινα ἐκκλησίαν μετὰ ξίφους καὶ δόρατος, προεῖπε τὴν ἐπίθεσιν, καὶ βοηθεῖν ἔτοιμος ἔλεγε τῶν μὲν <γὰρ> ἀνδρειότερος, τῶν δὲ σοφώτερος εἶναι, σοφώτερος μὲν τῶν τὴν ἀπάτην μὴ συνιέντων, ἀνδρειότερος δὲ τῶν ἐπισταμένων μὲν, διὰ δὲ δειλίαν ἡσυχάζοντων. Καὶ τῆς βουλῆς εἰπούσης, ὅτι μαίνεται ἡσάν γὰρ τινες ἡρημένοι τὰ Πεισιστράτου· εἶπε·

Δείξει δὴ μανίνην [μὲν] ἐμὴν βαιὸς
 χρόνος ἀστοῖς,
 δείξει, ἀληθείης ἐς μέσον ἐρχομένης.

Περὶ δὲ Πεισιστράτου προεῖπεν οὕτως·
 Ἐκ νεφέλης χεῖται χιόνος μένος
 ἠδὲ χαλάζης·
 βροντὴ δ' ἐκ λαμπρῆς γίνεται
 ἀστεροπῆς,
 ἀνδρῶν δ' ἐκ μεγάλων πόλις ὀλ-
 λυται· εἰς δὲ μονάρχου
 δῆμος αἰδρήν δουλοσύνην ἐπε-
 σεν.

καθὰ φησι Σωσικράτης, προαισθημένος τὸ ἐφ' ἑαυτῷ διεκώλυσεν. ἄξιας γὰρ εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετὰ δόρατος καὶ ἀσπίδος προεῖπεν αὐτοῖς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Πεισιστράτου· καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ βοηθεῖν ἔτοιμος εἶναι, λέγων ταῦτα· «ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μὲν σοφώτερος, τῶν δὲ ἀνδρειότερός εἰμι· σοφώτερος μὲν τῶν τὴν ἀπάτην τοῦ Πεισιστράτου μὴ συνιέντων, ἀνδρειότερος δὲ τῶν ἐπισταμένων μὲν, διὰ δέος δὲ σιωπώντων.» καὶ ἡ βουλή, Πεισιστρατίδαι ὄντες, μαίνεσθαι ἔλεγον αὐτόν· ὅθεν εἶπε ταυτί·

Δείξει δὴ μανίνην μὲν ἐμὴν βαιὸς
 χρόνος ἀστοῖς,
 δείξει, ἀληθείης ἐς μέσον ἐρχο-
 μένης.

I, 2, 50. τὰ δὲ περὶ τῆς τοῦ Πεισιστράτου τυραννίδος ἐλεγεία προλέγοντος αὐτοῦ ταῦτα ἦν·
 Ἐκ νεφέλης φέρεται χιόνος μένος
 ἠδὲ χαλάζης·
 βροντὴ τ' ἐκ λαμπρῆς γίνεται
 ἀστεροπῆς·
 ἀνδρῶν δ' ἐκ μεγάλων πόλις ὀλ-
 λυται· ἐς δὲ μονάρχου
 δῆμος αἰδρήν δουλοσύνην ἐπε-
 σεν.

8. δὲ δειλίαν ἡσυχάζοντων ΔΠ: δέος δὲ σιωπώντων Ε 11. εἶπε ΠΕ: λείπει Δ 12. δείξει Ε: δείξετε ΔΠ μὲν Ε: λείπει ΔΠ 14-15. ἐρχομένης ΔΕ: ἐρχομένης Π 23. μένος Ε: μέγεθος ΔΠ 24. ἠδὲ ΠΕ: ἠδὲ Δ 27. δ' Π: δὲ Δ: τ' Ε 28. μονάρχου Ε: μοναρχον ΔΠ

E. r. 195 K. II
 IOANNINA 2006